

Kê Khang

Trên đồ sứ Trung Hoa, ta thường thấy vẽ 7 ông cụ già ngồi trong rừng tre, kẻ đánh cờ, gảy đàn, người uống rượu ngâm thơ. Đó là hình ảnh của Trúc Lâm thất hiền (1) đời nhà Ngụy (220-264). Kê Khang là một trong bảy người hiền này.

Kê Khang (223-262) là một người có khí tiết cao khiết giàu lòng nghĩa hiệp và cũng là người có biệt tài trong các môn cầm, kỳ, thi, họa ... Một điều lạ hơn hết là mặc dù có tài như thế, nhưng ông không học qua một thầy nào. Từ nhỏ chí lớn, ông cố công tự học, rèn luyện mà nên.

Kê Khang vốn họ Khuê, người đất Thượng Ngu, huyện Cối Kê (nay là huyện Thiện Hưng, tỉnh Chiết Giang). Vì một sự thù oán nên ông dời về ở ẩn huyện Hoa Dương, tỉnh An Huy Gần chỗ ông ở có núi Kê Sơn nên lấy núi Kê làm họ.

Kê Khang cũng như 6 người bạn kia đều thích an nhàn dật lạc, say mê đạo Lão Có kẻ nói: "Ba ngày không đọc "Đạo đức kinh" (2) thì miệng thấy hôi". Ông làm đến chức Trung Tấn đại phu nhưng luôn luôn chê vua Thang, vua Võ, khinh Văn Vương và Khổng Tử. Thơ của ông có giọng triết lý:

"Mắt tiễn hồng (3) bay,
Tay gảy năm dây
Cúi ngựa tự đắc,
U huyền thích thay" (4)

Nguyên văn:

"Mục tổng phi hồng,
Thủ huy ngũ huyền.
Phủ ngưỡng tự đắc,
Du tâm thái huyền"

Kê Khang làm quân một thời gian rồi từ quân đi trú ẩn, để hưởng cảnh tiêu điều lúc về già. Nhưng thắm thay, ông muốn tránh khỏi điều phiền lụy ở cõi trần thì lại còn lặn lội vì trần.

Từ quan, Kê Khang sống một cuộc đời ẩn dật, ngày ngày ngao du sơn thủy, hái thuốc, vui say với văn thơ điệu đàn.

Bấy giờ, nhà Ngụy suy vi, Tư Mã Chiêu có ý muốn soán ngôi nên tìm mọi cách để trừ khử những kẻ nghịch với mình.

Lúc ấy ở huyện Đông Bình có người tên Lữ An vì ngưỡng mộ danh tiếng của Kê Khang nên tìm đến ra mắt. Hai người kết bạn tâm giao Chẳng ngờ Lữ An có một người anh họ tên Lữ Tồn vốn là bộ hạ thân tín của Tư Mã Chiêu, ý thể hoành hành, thấy vợ của Lữ An xinh lịch nên chiếm đoạt và

bắt Lữ An hạ ngục.

Vì tình bạn, Kê Khang đứng ra minh oan nhưng rồi cũng bị bọn quyền thần bắt giam. Kê Khang vốn con rể trong tông thất nhà Ngụy, nên họ muốn tìm cách trừ tuyệt. Chúng lại dựng chứng Kê Khang khinh vua Thang, vua Võ, Khổng Tử là có ý phản loạn nên kết án tử hình.

Kê Khang vốn có tài đàn. Khúc "Quảng Lăng" do ông sáng tác. Đánh lên khúc đàn nghe lưu loát, thành thoát như nước chảy (lưu thủy), mây bay (hành vân).

Trong "Đoạn trường tân thanh" của cụ Nguyễn Du, đoạn tả tiếng đàn của Kiều khi nàng gảy cho Kim Trọng nghe buổi sơ ngộ, có câu:

Kê Khang này khúc Quảng Lăng,
Một rằng lưu thủy, hai rằng hành vân

Có người cho rằng đây là hai bản nhạc Lưu thủy và Hành vân, nhưng so với mạch văn thì không phải như thế. Lưu thủy, Hành vân đây là giải thích cái điệu lưu loát của khúc Quảng Lăng.

(1) Bày ông hiền trong rừng trúc: Nguyễn Tịch, Kê Khang, Lưu Linh, Nguyễn Hàm, Sơn Đào, Hưởng Tú, Vương Nhung.

(2) Bộ kinh của Lão Tử (người họ Lý tên Nhĩ, tự Đam), sinh ở nước Sở đời nhà Chu

(3) Tên một loài chim, có người gọi là ngỗng trời.

(4) Bản của Nguyễn Hiến Lê.

(Khuyết Danh)

Người gửi: 5

Người đăng: Thành Viên

Người sửa: TVMT; Nhật Huy 6/18/2003;

